

Л.М. Крайнюк, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.А. Скуріхіна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ІЗ РОЗРОБКИ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Сучасний ринок праці вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а здатності самостійно їх застосовувати в нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, що зумовлене переходом від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра з напрямку підготовки «Харчові технології та інженерія» передбачає формування у студентів певних компетенцій, що складаються під час вивчення дисциплін, пов'язаних між собою в структурно-логічній схемі навчального плану. Спеціалізовано-професійні компетенції в стандарті освіти визначені такі:

– здатність використовувати знання в галузі математики та інформаційних технологій для проведення технологічних, інженерно-технічних та економічних розрахунків;

– здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для розроблення ефективних методів організації праці;

– здатність використовувати професійно-профільовані знання при вирішенні питань з розроблення нормативних документів на сировину, матеріали, проміжні та кінцеві продукти, процеси та послуги;

– здатність використовувати професійно-профільовані знання при вирішенні питань з організації моніторингу технологічних процесів та показників якості продукції;

– здатність використовувати професійно-профільовані знання при вирішенні питань з управління якістю та безпечністю харчових продуктів для розробки і впровадження систем менеджменту якості і безпечності продукції.

Для виконання цих завдань освіти необхідним є визначення підходів, методів, способів навчання, тобто методології навчання та процедури діагностики засвоєних компетенцій.

Як показує досвід, для компетентнісного підходу в навчанні використовуються різні методичні заходи та способи, які повинні визначати викладачі в своєму методичному забезпеченні окремих

дисциплін та циклів дисциплін в комплексі. Доцільним при визначенні методології навчання є визначення трьох рівней компетенцій: ключові (метапредметні), міжпредметні (відносяться до певної групи дисциплін) та предметні (у рамках певних дисциплін). Для вирішення проблеми формування компетенцій у майбутніх фахівців різних галузей нами зроблено теоретичний аналіз досліджень, у тому числі педагогічних. Слід відмітити відсутність єдиних підходів щодо вирішення цього питання у різних фахівців.

Єдиним є визначення професійної компетентності, як інтегративної якості особистості, яка визначає здатність фахівця розв'язувати професійні проблеми та завдання, що виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності з опорою на наявні особистісні якості: знання, уміння, навички, життєвий досвід, здібності, цінності та нахили, представлені у вигляді сукупності компетенцій. Відмічається, що різні види компетенцій обумовлюють наявність різних видів компетентності, що входять до складу професійної компетентності.

Тому при виборі методологічних орієнтирів щодо формування певних професійних компетенцій, у тому числі компетенцій з розробки технологічної документації на продукцію та послуги, ми звернулись насамперед до визначення ключового поняття – методологія, семантика якого досить чітко пояснена у Філософському словнику: «Методологія (від грецьк. «шлях дослідження чи пізнання + вчення») – сукупність підходів, способів, методів, прийомів та процедур, що застосовуються в процесі наукового пізнання та практичної діяльності для досягнення наперед визначеної мети».

Отже, для побудови узагальненої моделі формування певної професійної компетенції студентів нами встановлені такі кроки:

- визначення мети формування компетенції та її місця в ієрархічній структурі професійної компетентності;
- всебічне вивчення теорії питання (на прикладі технологічної документації на продукцію та послуги харчування це є: роль та види документів, побудова, розробка, використання, тощо);
- визначення дисциплін, що формують певну компетенцію через низку предметних компетенцій;
- побудова структурно-логічної схеми (алгоритму) використання способів, методів, прийомів та процедур для засвоєння професійної компетенції;
- розробка засобів діагностики з засвоєння та використання в практичній діяльності майбутнього фахівця певної компетенції.

Цей підхід запропонований на прикладі дисциплін «Технологія галузі».